

CUPRINS

<i>Introducere</i>	7
Capitolul I. PERSPECTIVA SOCIOLOGICĂ	11
1. Cunoașterea comună (spontană) despre societate, bunul-simț sau „raționalitatea eronată”	12
2. Cunoașterea științifică	15
3. Sociologia – definire, origini, devenire	22
A. Sociologia – știință a societăților moderne și contemporane	22
B. „Pionierii” și „fondatorii” sociologiei	26
C. Geneza și dezvoltarea sociologiei românești	43
4. Neutralitate axiologică și valori sociale	49
5. Funcțiile sociologiei	51
6. Trei moduri diferite de a privi societatea	53
A. Modelul determinismului social	53
B. Modelul individualismului	54
C. Modelul interdependenței dintre individ și societate	55
7. Principalele teorii sociologice	60
A. Interacționismul	60
B. Funcționalismul	63
C. Conflictualismul	66
8. Identitate, cultură, suporturi sociale	70
A. Identitatea	70
B. Cultura	72
C. Raporturile sociale	72
9. Perspectiva sociologică – rezumat	73
Referințe bibliografice	76

Capitolul II. METODE DE CERCETARE ÎN SOCIOLOGIE	79
1. Principii metodologice în cercetările sociologice empirice ...	81
2. Metodă, tehnică, procedeu, instrument de investigație	83
3. Conținutul conceptului de metodologie	88
4. Procesualitatea cunoașterii sociologice	90
Referințe bibliografice	92
Capitolul III. CULTURA. INFLUENȚELE MULTIPLE ALE CULTURII	93
1. Definirea culturii	95
2. Teorii cu privire la cultură	101
3. Elementele culturii	105
4. Principalele funcții ale culturii	111
5. Evoluție socioculturală	111
Referințe bibliografice	119
Capitolul IV. IDENTITATE PERSONALĂ ȘI SOCIALĂ	121
1. Ce este identitatea?	123
2. Rolul social și individual al identității	124
3. Cum se construiește identitatea?	127
Referințe bibliografice	137
Capitolul V. SOCIALIZARE. INDIVIDUL – O FIINȚĂ SOCIALĂ	139
1. Ce este socializarea?	141
2. Mecanismele de socializare	143
3. Diferite forme de învățare	144
4. Agenți de socializare	151
5. Consecințele socializării	158
6. Control social, devianță, marginalitate	159
Referințe bibliografice	164
Capitolul VI. STRATIFICARE ȘI MOBILITATE SOCIALĂ	165
1. Stratificare socială	167
A. Definiție și tipologie	167
B. Teorii despre stratificare	171

2. Mobilitate socială	181
A. Definiere și tipuri de mobilitate	181
B. Studii comparative de mobilitate	182
Referințe bibliografice	185
Capitolul VII. INSTITUȚII SOCIALE	187
1. Familia, rudenția și căsătoria	194
2. Viața economică și munca	206
3. Politică, putere, autoritate, stat, democrație, partid politic ...	213
4. Educația	221
5. Știința	234
6. Religia	240
Referințe bibliografice	255
Capitolul VIII. ORGANIZAȚIILE ȘI CONDUCEREA LOR ...	259
1. Teorii despre organizații	261
2. Conducerea organizațiilor	274
A. Influență și putere în organizații	275
B. Perspective teoretice asupra conducerii	276
C. Stiluri de conducere	281
Referințe bibliografice	285
Capitolul IX. COMUNITĂȚI TERITORIALE	287
1. Comunități umane teritoriale	288
A. Comunități rurale	289
B. Comunități urbane	293
Referințe bibliografice	305
Capitolul X. COMPORTAMENT COLECTIV ȘI SCHIMBARE SOCIALĂ	307
1. Mișcările sociale	310
2. Schimbare socială	313
A. Câteva definiții ale schimbării	315
B. Factori explicativi ai schimbării sociale	320
C. Problema inovației	326
D. Schimbări actuale și perspective	330
Referințe bibliografice	334

© Editura Fundației *România de Măine*, 2007
Editură acreditată de *Ministerul Educației și Cercetării*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice*
din *Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FURTUNĂ, CARMEN

Sociologie generală / Carmen Furtună. Ed. a 4-a
– București, Editura Fundației *România de Măine*, 2007
Bibliogr.
ISBN 978-973-163-020-5

316(075.8)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă
și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă
și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.*

Redactor: Mihaela N. ȘTEFAN
Tehnoredactor: Vasilichia IONESCU
Coperta: Stan BARON

Bun de tipar: 15.11.2007; Coli tipar: 21
Format: 16/61×86

Editura Fundației *România de Măine*
Bulevardul Timișoara nr. 58, București, Sector 6
Tel./Fax 021/444.20.91; www.spiruharet.ro
e-mail: contact@edituraromaniademaine.ro

REZUMAT

Ne aflăm, la începutul secolului XXI, într-o lume caracterizată prin continue și profunde schimbări, marcată de tensiuni, conflicte și divizări sociale, de agresiunea distructivă a tehnologiei moderne asupra mediului înconjurător. Trăim într-o lume care ne îngrijorează din multiple puncte de vedere, dar care este, totodată, plină de extraordinare promisiuni pentru viitor. Facem parte dintr-o lume care are posibilitatea de a-și controla destinul și a-și crea o viață mai bună, greu de imaginat de generațiile anterioare.

Cum s-a format și a evoluat această lume? De ce condițiile noastre de viață s-au modificat atât de mult, comparativ cu ale antecesorilor noștri? În ce direcții se va produce schimbarea în viitor? Toate aceste întrebări sunt o preocupare primordială în societate, un domeniu de studiu fundamental în cultura intelectuală modernă.

Sociologia – studiul vieții sociale umane, a grupurilor și societăților – joacă un rol-cheie în demersurile intelectuale moderne și un loc central în cadrul științelor sociale. Astăzi, ea nu mai este o singură știință. Maturizarea ei, îndeosebi în a doua jumătate a secolului XX, a adus-o în starea de rețea complexă de discipline, cu nimic mai prejos decât alte științe sociale.

În ansamblul rețelei de discipline sociologice, un rol aparte revine sociologiei generale (teoretice sau de bază). Ea este nucleul sociologiei, fără de care toate celelalte discipline care o constituie nu pot fi înțelese în mod corespunzător, sub aspectul extensiunii, adâncimii și implicațiilor.

Lucrarea de față este construită pornind de la câteva teme majore, de bază, fiecare dintre ele aducându-și contribuția la mai buna înțelegere a societății ai cărei membri suntem.

O temă de bază este aceea a lumii în mișcare. Sociologia s-a născut ca știință a societăților moderne și contemporane, răspunzând unei multitudini de nevoi sociale generate de formarea lumii moderne. Apariția sociologiei științifice este legată de transformările care au smuls ordinea socială industrializată a Occidentului din modurile de existență caracteristice societăților precedente. Lumea care s-a constituit ca urmare a acestor schimbări reprezintă obiectul primordial de preocupare pentru analiza sociologică. Ritmul schimbării sociale a continuat să se accelereze, iar, în prezent, este posibil să parcurgem o tranziție la fel de fundamentală ca și cele petrecute la sfârșitul veacurilor anterioare. Consemnarea transformărilor care au avut loc în trecut, sesizarea coordonatelor majore ale dezvoltării care se produce astăzi se circumscriu sferei de responsabilitate esențială a sociologiei.

Globalizarea vieții sociale reprezintă o altă temă majoră a acestei lucrări. Deși multă vreme a dominat opinia că societățile pot fi studiate ca unități independente, acestea nu au existat niciodată în mod izolat. Cu atât mai mult în prezent, când se înregistrează o accelerare incontestabilă a procesului de integrare globală. Expansiunea, la scară planetară, a economiei, comerțului, cunoașterii sunt exemple evidente.

Lucrarea are în vedere, ca scop declarat, demersul comparativ și istoric. Sociologia nu poate fi învățată și practică doar prin analiza și înțelegerea instituțiilor unei anumite societăți. Acestea trebuie dezbătute făcând apel la bogata varietate de materiale preluate din alte societăți și culturi. Totodată, trebuie avut constant în vedere „contextul istoric” în care se petrec evenimentele, nu doar ca aplicare a unei perspective sociologice asupra trecutului, ci și ca o modalitate de a contribui la mai buna înțelegere a instituțiilor în prezent.

O altă temă esențială privește relația individ-societate, personal-social. Pentru înțelegerea sinelui, gândirea sociologică reprezintă un sprijin vital. Această înțelegere poate fi transformată într-o mai bună cunoaștere a lumii sociale. După cum sublinia, cu deplină temei, Anthony Giddens, „Studierea sociologiei ar trebui să fie o experiență eliberatoare: sociologia ne lărgeste orizontul simpatiilor și imaginația, deschide noi perspective asupra izvoarelor propriului nostru comportament și creează o conștientizare a unor cadre culturale diferite de cele pe care le avem. În vreme ce ideile sociologice constituie o provocare la adresa dogmei, ne învață să apreciem varietatea culturală și ne permit să discernem modul de funcționare al instituțiilor sociale, practica sociologică sporește posibilitățile libertății umane”.

Pentru ca demersul nostru analitic să fie cât mai inteligibil, sistematic și expresiv, am considerat util apelul la utilizarea unui instrument pedagogic benefic – rețeaua de concepte. Împrumutând din experiența didactică a unor renumiți autori, am reprezentat schematic cunoștințele referitoare la un anumit subiect prin intermediul rețelei de concepte. Aceasta ne-a permis o mai bună structurare a ideilor și stabilirea relațiilor dintre conceptele importante din sociologie.

Totodată, în scopul de a incita la reflecție critică, de a verifica gradul de înțelegere a unor concepte și noțiuni, de a pune în valoare capacitatea de analiză și sinteză, am propus întrebări de verificare și fixare a cunoștințelor.

În încheiere, aduc cele mai alese și calde mulțumiri și exprim recunoștința cea mai profundă domnului prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, rectorul Universității Spiru Haret, tuturor colegilor, care m-au încurajat și sprijinit, și, nu în ultimul rând, studenților mei de la Facultatea de Sociologie-Psihologie, principalii beneficiari ai lucrării, pe care i-am simțit permanent alături.